

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 11 października 2010 r.

**Pan
Jeremi Szklarzewski
Nadleśniczy Nadleśnictwa Dojlidy**

LBI-4101-08-02/2010
P/10/125

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Nadleśnictwie Dojlidy („Nadleśnictwie”) kontrolę realizacji zadań dotyczących gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa w latach 2007-2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym 2 września 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Nadleśniczemu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez Pana Nadleśniczego zadań dotyczących gospodarki leśnej w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, określonych w porozumieniach ze Starostą Białostockim². Podstawą pozytywnej oceny było prawidłowe realizowanie działań nadzorczych oraz systematyczne przekazywanie Staroście informacji z realizacji tych zadań. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² W corocznie zawieranych – w trybie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zm.), dalej zwanej „ustawą o lasach” – porozumieniach Starosta Białostocki zobowiązał Nadleśniczego Nadleśnictwa Dojlidy między innymi do: lustrację stanu lasów, ocenę wykonanych przez właścicieli lasów prac związanych z gospodarką leśną, przygotowanie projektów decyzji administracyjnych w zakresie powszechnej ochrony lasów, trwałego utrzymania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania oraz decyzji określających zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach rozdrobnionych do 10 ha, kontrolę wykonania przez właścicieli lasów obowiązków wynikających z decyzji, wysyłanie upomnień do zobowiązanych w przypadku niewykonania decyzji, cechowanie drewna i wystawianie świadectw legalności jego pozyskania.

- niezachowaniu miesięcznego terminu załatwienia sprawy w pięciu postępowaniach administracyjnych,
 - nieprzygotowaniu 600 właścicielom ³ 296,6 ha lasów rozdrobnionych (o powierzchni do 10 ha) projektów decyzji określających zadania w zakresie prac hodowlanych i ochronnych w lasach.
1. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, organizacja wewnętrzna Nadleśnictwa zapewniała realizację zadań dotyczących gospodarki leśnej określonych w porozumieniach zawartych ze Starostą Białostockim:
- zadania dotyczące lasów niepaństwowych, w tym dokonywanie oględzin drzewostanów powierzono w zakresach obowiązków do bezpośredniej realizacji trzem specjalistom służby leśnej (odpowiadającym za wyznaczone obręby),
 - pracownicy Nadleśnictwa zobowiązani do realizacji zadań określonych w porozumieniach legitymowali się wymaganym wykształceniem i doświadczeniem zawodowym.
2. Powierzony przez Starostę Białostockiego - na podstawie corocznie zawieranych porozumień - nadzór nad lasami niepaństwowymi, Nadleśnictwo realizowało prawidłowo:
- na całej powierzchni 10.392,5 ha lasów niepaństwowych pod kątem oceny stanu zdrowotnego drzewostanów oraz wywiązywania się właścicieli lasów z obowiązków określonych w ustawie o lasach (art. 9 ust. 1 i art. 13 ust. 1)⁴, dotyczących głównie zapobiegania pożarom leśnym, zapobiegania, wykrywania i zwalczania organizmów szkodliwych, ochrony gleb leśnych oraz trwałego utrzymywania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania,
 - na 15,7 % powierzchni lasów niepaństwowych (1.633,7 ha), również w zakresie realizacji przez właścicieli lasów zadań hodowlanych i ochronnych ustalonych

³ Na podstawie danych z obowiązujących inwentaryzacji stanu lasu.

⁴ Art. 9 ust.1 ustawy o lasach nakłada na właścicieli lasów obowiązek powszechnej ochrony lasów, który polega na kształtowaniu równowagi w ekosystemach leśnych oraz podnoszeniu naturalnej odporności drzewostanów. Obowiązek ten ma być realizowany w trzech kierunkach: zapobiegania pożarom leśnym, zapobiegania, wykrywania i zwalczania organizmów szkodliwych oraz ochrony gleb i wód leśnych. Z kolei, świetle postanowień art. 13 ust. 1 ustawy o lasach właściciele lasów są obowiązani do trwałego utrzymywania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania, a w szczególności do: 1) zachowania w lasach roślinności leśnej (upraw leśnych) oraz naturalnych bagien i torfowisk; 2) ponownego wprowadzenia roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie do 5 lat od usunięcia drzewostanu; 3) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej; 4) przebudowy drzewostanu, który nie zapewnia osiągnięcia celów gospodarki leśnej, zawartych w planie urządzenia lasu, uproszczonym planie urządzenia lasu lub decyzji, o której mowa w art. 19 ust. 3; 5) racjonalnego użytkowania lasu w sposób trwale zapewniający optymalną realizację wszystkich jego funkcji przez: pozyskiwanie drewna w granicach nieprzekraczających możliwości produkcyjnych lasu, pozyskiwanie surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu w sposób zapewniający możliwości ich biologicznego odtwarzania, a także ochronę runa leśnego.

na okres 10 lat w dokumentacji urzędzeniowej. W ocenie Pana Nadleśniczego brak aktualnej dokumentacji urzędzeniowej dla 84,3 % lasów (8.758,8 ha) ⁵ utrudnia prowadzenie nadzoru.

W ramach nadzoru w latach 2007-2010 (I półrocze) Nadleśnictwo systematycznie dokonywało oględzin na całej powierzchni lasów niepaństwowych, na podstawie których:

- do 12 właścicieli 6,90 ha lasów, którzy legalnie pozyskali drewno, skierowano pisma informujące o obowiązku odnowienia drzewostanu, a do dziewięciu o obowiązku przebudowy drzewostanu na ogółem 2,63 ha,
- przygotowano i przekazano do Starostwa projekty 12 decyzji nakazujących właścicielom lasów odnowienie lub przebudowę drzewostanów na łącznej powierzchni 6,84 ha (0,07 % lasów niepaństwowych ogółem). W pięciu z tych spraw, postępowania administracyjne prowadzono ponad pięć miesięcy nie informując stron o przyczynach niezachowania ustawowych terminów załatwienia sprawy ani o nowych terminach, co stanowiło naruszenie art. 35 § 3 oraz art. 36 § 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego ⁶ (dalej zwanej „Kpa”),
- w maju 2008 roku zweryfikowano realizację pięć decyzji Starosty, w przypadku których upłynął termin realizacji nakazanych zadań i niezwłocznie przekazano do Starostwa materiały do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do trzech właścicieli, którzy nie dokonali odnowień lub przebudów drzewostanu na powierzchni 0,44 ha,
- stwierdzono na 23 nieruchomościach występowanie wysypisk odpadów, o czym pisemnie poinformowano właściwe urzędy gmin oraz osiem przypadków nielegalnego wyrębu lub dewastacji drzewostanu (na ogółem 1,82 ha ⁷), o czym pisemnie poinformowano Starostwo.

Do 2 września 2010 r. (zakończenie przez NIK kontroli) Pan Nadleśniczy nie dopełnił obowiązku przygotowania 600 właścicielom 299,6 ha lasów rozdrobionych (2,9 % lasów niepaństwowych ogółem), projektów decyzji administracyjnych (wymaganych art. 19 ust. 3 ustawy o lasach) określających na podstawie inwentaryzacji stanu lasu zadania

⁵ Pan Nadleśniczy wielokrotnie zwracał Staroście - jako organowi ustawowo zobowiązanemu do zlecenia sporządzenia takiej dokumentacji - uwagę na potrzeby w tym zakresie.

⁶ Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.

⁷ Powierzchnie nieruchomości leśnych, na których dokonano nielegalnego lub dewastacyjnego wyrębu, wynosiły od 0,04 ha do 1,0 ha.

hodowlane i ochronne w lasach, co stanowiło naruszenie § 2 ust. 2 pkt b porozumień zawartych ze Starostą Białostockim. Brak decyzji utrudnia właścicielom lasów wykonanie tych zadań, a Nadleśnictwu sprawowanie nadzoru.

Nadleśnictwo wywiązało się z obowiązku przedkładania Staroście Białostockiemu kwartalnych informacji z realizacji nadzoru. Informacje zawierały dane dotyczące hodowli lasu, pozyskaniu drewna oraz rodzaju i powierzchni wykonanych prac pielęgnacyjnych. Nie podawano w sprawozdaniach informacji o stanie zdrowotnym i sanitarnym lasów, czego Starostwo nie kwestionowało.

3. W ocenie zastępcy Pana Nadleśniczego, stan lasów był dobry i nie występowały zagrożenia ze strony czynników abiotycznych, biotycznych i antropologicznych, co wykazały również oględziny przeprowadzone przez NIK - z udziałem specjalisty z dziedziny leśnictwa - na 16 z 21 nieruchomości leśnych (16,66 ha). Na pięciu nieruchomościach o łącznej powierzchni 6,32 ha stwierdzono:
- zagrożenie ze strony czynnika biotycznego (huba korzeniowa) na powierzchni 0,01 ha młodnika na działce o powierzchni 0,18 ha w obrębie Wasilków. W trakcie kontroli NIK zagrożenie to zostało zlikwidowane (usunięto posusz),
 - nieodnowienie wyciętego drzewostanu na dwóch nieruchomościach o łącznej powierzchni 3,3 ha w obrębie Suraz, co stwarza zagrożenie dla zachowania trwałości lasu. Właściciele tych nieruchomości, mimo wystawienia upomnień, nie wykonali decyzji nakazujących odnowienie,
 - niedokonanie - wymaganych uproszczonymi planami urządzania lasu - odnowień drzewostanu na dwóch nieruchomościach w obrębie Wasilków, z powodu wydania przez Starostę Białostockiego decyzji o zmianie lasu na użytek rolny.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) zapewnienie przestrzegania terminów załatwiania spraw, a w przypadku ich przekroczenia informowanie strony o niezałatwieniu sprawy w terminie określonym w art. 35 Kpa,
- 2) przygotowanie i przekazanie Staroście projektów decyzji, o których stanowi art. 19 ust. 3 ustawy o lasach, określających wszystkim właścicielom lasów niepaństwowych zadania z zakresu gospodarki leśnej dla lasów rozdrobnionych (o powierzchni do 10 ha).

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Nadleśniczego, w terminie 30 dni od daty

otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku
Barbara Chilińska